

A KENYÉRELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA A CSAPATGYAKORLATOK ALATT

„A Techminimum a hadtápszolgálat számára” c. segédlet, mely a dicsőséges Szovjet Hadsereg Nagy Honvédő Háborújának értékes tapasztalatai alapján készült, azokat a tudnivalókat tartalmazza, melyeknek ismerete a hadtápszolgálat egyes ágazataiban működő bajtársak részére feltétlenül szükséges.

A segédlet részleteiben a hadtápintézetek (főleg az ételmezési intézetek) működését nem taglalja. Ezért jelen tanulmány a hadbiztosi intézetek egyik legfontosabbjának; a tábori mozgó sütődének működését ismerteti.

A tábori mozgó sütőde rendeltetése: a csapatok jöminőségű kenyérral való ellátása. E feladatát szervezésénél fogva végre is tudja hajtani, mert mindkét részlege naponta 5—7, összesen 10—15 tonna, vagyis 1 hadosztály és megerősítésére alárendelt alakulatok kielégítésére szükséges mennyiségű kenyeret képes készíteni, ha nyugodt, egy helyben való huzamosabb működését biztosítjuk.

Minden hadtápintézet működését hátráltatja a gyakori áttelepítés. Ez hatványozott mértékben vonatkozik a tábori mozgó sütődékre.

„A Techminimum a hadtápszolgálat számára” c. segédlet szerint a tábori mozgó sütőde támadásban az arcvonaltól 20 km távolsáig települ. Feltétlenül át kell telepíteni, ha a csapattól való lemaradása a 40—50 km-t elérte. Ebből kifolyólag mindig számoljunk azzal, hogy támadó hadműveletek során a tábori mozgó sütődét legtöbb esetben naponta egyszer át kell telepítenünk. Ennél többször azonban ne mozgassuk, mert teljesítményében igen nagy kiesést jelent és a csapatok egyik legfontosabb — és legnagyobb tömegét kitevő — ételmezési cikk szükségletében; a kenyérben hiányokat eredményez.

Fentiekből kifolyólag: ha a tábori mozgó sütődét áttelepítjük, nagy távolságra mozgassuk, hogy minél kevesebb kieséssel működjék.

A sütőde üzemének beszüntetése hosszabb időt vesz igénybe, mert a már erjedő tészták felsütésére hosszabb idő (5—6 óra) kell. Bár ezalatt a sütőde a menetre szükséges előkészületeket is folytatja, mégis a sütés befejezése után az erjesztő és dagasztó teknők, kelesztő állványok stb felmálházása $\frac{1}{2}$ —1 órát vesz igénybe. Ezért a tábori mozgósütőde együttes mozgatás esetén a menetparancs vételétől $5\frac{1}{2}$ —7 óra után érheti csak el menetkészültségét.

A sütőde üzemének beszüntetésére és a menetre való felkészülésre, illetve indulás időpontjára tehát idejében adjuk ki az intézkedést, hogy az elrendelt időpontban menetét nyers, felsületlen tészta szállítása nélkül folytathassa.

Az áttelepítéseknél számoljunk azzal is, hogy a sütődének megfelelő telephelye és víz feltétlenül a közelében legyen, mert a kenyér előállítására sok vízre van szükség. A kemencéket a munkaerő tökéletes együttműködése céljából célszerű kettesével elhelyezni.

A telephely szemrevételezését végző közegek gondoskodjanak arról, hogy mire a sütőde új letelepülési helyére beérkezik, elegendő mennyiségű fa álljon rendelkezésére. Számoljunk azzal is, hogy egy teljesen kihűlt kemence kifűtéséhez 30—50 kg száraz, kemény tüzfára van szükség, mely-lyel a kemence 1—2 óra alatt a kenyér sütésére szükséges hőfokra felűthető.

A kemencéket beérkezéskor azonnal fűtsük be, hogy a sátrak alatti meleg a tészták kelését elősegítse.

Az üzem további folytatásánál minden mázsa liszt után 30—35 kg kemény tüzifa fogyasztással lehet számolni. Egy — napi 10—15 tonna kenyeret előállító — tábori mozgó sütőde napi tüzelőanyagszükséglete tehát: egésznapos üzem mellett 20—30 q tüzifa.

A tábori mozgó sütőde telepítésének ideje, ha az sátrak alatt települ, azok felállításával együtt 2 óra. Ez alatt az idő alatt a már beérkezés előtt elkészített fával a kemencék felűtése is megtörténhetik. A tészta elkészítése, ha azt kemény tésztából készítjük, melyet az előző telephelyről hozott a sütőde magával, kb: 4 óra, ha az üzem kovászból kezdi a tésztakészítést, kb: 6 óra szükséges az első bevetésig.

Fontos, hogy a telephelyre való beérkezés után megfelelő fedett — a nyári melegek kivételével — lehetőleg fűthető helyen, azonnal kezdjünk hozzá a tészta készítéséhez, mert leghosszabb ideig a tészta elkészítése, illetve annak megkelése tart. Az előző bekezdésben ismertetettek alapján a beérkezéstől az első bevetésig: legalább 4 óra szükséges.

Áttelepítésnél, ha az előző települési helytől az új telephelyig 30 km távolságot kell a tábori sütődének megtenni és a sütőde gépkocsikkal mozog, az előző telephelyen történt utolsó bevetéstől kezdve az új telephelyen történő első bevetésig: 6 $\frac{1}{2}$ óra kieséssel kell számolnunk. E kiesés az alábbiakból tevődik össze:

az előző helyen az utolsó bevetésű kenyér kisütése	1 óra
a kenyér kiszedésétől az elindulásig	$\frac{1}{2}$ óra
30 km-es menet	1 óra
új telephelyre való beérkezéstől az első bevetésig szükséges idő	4 óra

összesen: 6 és $\frac{1}{2}$ óra

Ha a sütőde lófogatolással mozog, ez az idő jóval hosszabb, mert a megteendő 30 km-es utat nem 1, hanem 5—6 óra alatt teszi meg. Ezért a kiesés 6 $\frac{1}{2}$ órától 10 $\frac{1}{2}$ —12 órára nő.

A kiesés ily módon való megnövekedése természetesen jelentékeny zavart okoz a kenyérellátásban. Ezen csak úgy segíthetünk, hogy a menetparancs kiadása után, mielőtt az üzem csökkentése már lehetővé teszi, az új telephelyre tehergépkocsikkal kellő számú péket indítunk útba megfelelő mennyiségű sütőanyaggal és üzemeszközökkel. Ezek az új telephelyre való beérkezésük után megkezdik a tészta készítését, majd polgári sütődékben a kenyérsütést. Ha ez a sütőde telepítési helyén nem volna lehetséges, a kenyérellátás zavartalan biztosítása érdekében célszerű az előreküldött

részlegnek munkáját a tervezett telephelyhez legközelebb fekvő oly községben folytatni, ahol polgári péküzem, vagy a lakosság használatában lévő kemencék a kenyér felsütésére módot nyújtanak. A kenyérsütést itt addig folytatjuk, míg a tészta az első bevetésre elkészül. Természetesen a kenyérellátás biztosítása érdekében a polgári pékeket, ezek hiányában a kenyérsütéshez értő egyéb polgári lakosságot (nőket) is vegyük igénybe.

A tábori mozgó sütődék telepítése egyesítve, vagy megosztva is történhetik. A telephely kiválasztásánál főszempont: hogy az járművekkel könnyen megközelíthető és főleg légi megfigyelés ellen rejtett legyen.

Ellenséges légi megfigyelés és esetleges légitámadás veszélyének elkerülése, illetve légitámadás során a veszteségek csökkentése érdekében célszerű a sütődét házcsoportokban telepíteni és a kemencéket pajták, fél-szerek alatt elhelyezni. Ilyen esetben is célszerű — a munka leegyszerűsítése, illetve a munkaerő gazdaságosabb kihasználása végett —, a kemencéket kettesével elhelyezni.

Ily elhelyezés esetén nyáron a sátrak felállítása is feleslegessé válik. A tészta készítése, kelesztése ugyanezen épületekben, helyszűke miatt azok közvetlen közelében történhetik.

Ha mód van rá, a tábori sütőkemencék kimélése, esetenkénti karba-helyezése, vagy várható nagyobb előnyömlások esetén tartalékkészletek képzése érdekében nagyobb teljesítményű polgári sütőüzemeket vegyünk igénybe.

Az ismertetett szempontok alapos átgondolása és adott helyzetekhez mért rugalmas alkalmazása nagyban hozzásegít minden hadtáp élelmezési szolgálatban működő bajtársat, hogy a harc helyzet során esetleg felmerülő és néha szinte leküzdhetetlennek látszó feltornyosult akadályokat és nehézségeket legyőzze és ezzel a harcoló, valamint egyéb ellátandó személyi állomány kenyérellátásának minden körülmények között való biztosításában seregtest és hadtáparancsnokának hasznos szolgálatára legyen.

